

Debreczeni József eltévelyedése a szavak dzsungelében

Újból megszólalásával tüntette ki a Magyar Hírlap fórumát Debreczeni József. (Magyar Bálint második figyelmeztetése, március 8.) Hogy ezt az MH közölte, csak egy dologgal magyarázható: egy nyitott liberális lap – természetesen – közül irányultságával ellentétes véleményeket is. Csakhogy ez a szóban forgó írás – politikai indíttatásától függetlenül – nem éri el azt a publicisztikai színvonalat, amelynek egy mély gondolkodású intellektusnak szóló újságban helyet kellene kapnia.

Mert tudvalevő, hogy Debreczeni az MDF liberális szárnyából indult, s lett kormányparti jobbra hajló konzervatív kolumnista. Magyar Bálint viszont sok támadás ellenére hű maradt azokhoz a szabadelvű eszmékhez, amelyekhez közel állókat Debreczeni is képviselt, amíg úztelté nem vált azokat elhagyni. Ebből természetes gesztusként következik, hogy támadja Magyar Bálintot, akinek elhűsége mementóként előtte áll. Ebben a támadásban nem annak ténye feltűnő, hanem módszerei azok.

Ezeket talán így lehetne (rangsorolni):

1. A közvagyon magánvagyonná transzformálása, a kormányzati zsarolás, az érdekkörön belülről irányított közbeszerzési pályázat, a klientúraépítés középből stb. módszereit „minden demokratikus kormányzat működése során fel lehet fedezni”, állítja publicistánk. Vagyis mások hibájának átvételét és alkalmazását természetesnek tartja. Ez az eljárás nem más, mint annak az elvnek a hangsúlyozása, hogy tőlünk független bűnözők tetteinek lemosása a magunk körülményei közt menti a mi bűneinket. Tehát például ha Sztálin szisztematikusan irtotta a saját munkatársait, tehetjük ezt mi ma is. Ez folyik a kisgazdapártban momentán (ha nem is a meg-

semmisítés végső szintjéig). Vegyük hát át országos szinten mi is. Kedves jövőt állítana elénk példaképpül szerzőnk. Pedig a magyar lelkületben, állítom, ma senki sem akar – sem Orbán Viktort, sem Kövér Lászlót – likvidálni, bármennyire javára válna is nemzetünknek. Ez összeférhetlenség és a megengedhetetlen hatalomgyakorlás bajnokai, állami tulajdonú székházak értékesítésének pénzeit családi kőbányákba sfoálásának mesterei tehát a helyükön vannak, mert ez – Debreczeni szerint – nemzetközi „demokratikus” szokvány. Mondhatom: szép kis zsurnalisztikai etika!

Amit szerzőnk a két éves költségvetésről ír (amit maga is pimasz politikai trükknek nevez), az szervilis dicsérete olyan módszereknek, mint a Rákosi-féle öt éves tervek szolgálai lemosolása. Ha ez a kormány marad, nyilván a hajdani békekölcsönjegyzést is követi majd valami hozzá hasonló plágium, hiszen vagyon- és kintlétesítésosztogatás után mi más következhet.

2. Debreczeni az előző fejezetnél tovább is megy. Írása második részében már nemcsak azt a nonszensz állítást közli, hogy a visszaélések a demokrácia kísérőjelenségei, hanem példának állítja oda Tisza Kálmánt, mint aki „tökéletesen tisztában volt a kormányparti (sőt ellenzéki) képviselők és minden rendű és rangú hivatali emberek panamáival, az állami pénzek ellopásának eseteivel és módszereivel; továbbá éppoly tudatosan alkalmazta ezeket a módszereket, a lekenyerezés és zsarolás válogatott eszköztárát, éppúgy felülről irányította az egész korrupciós virschoftot, mint mondjuk Bethlen István”. Feltételezve, de nem elfogadva ezekben az extrém állításokban az igazat, akkor is fel kell hívni figyelmét arra, hogy a saját fantáziájából nyert hivatkozási pontjai félfeudális államrendből nyert példákat állítanak a mai állam elé, amely – állítólag – demokratikus kellene hogy legyen. Ezek után beismerésként kell elkönyvelni azt a megállapítást, hogy „Orbán

és társai elődeiknél valóban erőteljesebb és tudatosabb, merészebb és gátlástalanabb módon élnek – olykor vissza is élnek – a hatalommal...” A szerző ezen keresztül masszívan alátámasztja a Magyar Bálint által felvázolt „leányulási technikákat”, amelyeken keresztül érvényesülnek az Orbán-kormányzat kisajátítási, közvagyon-eltulajdonítási, tehát demokráciellenes, sőt nemzetellenes tettei.

Mindezt végiggondolva mégsem kárhoztatom az MH szerkesztőt a közlésért, sőt gratulálok nekik, hogy egy jobboldali méltató olyan megszólalását közölték, amelyben hangoztatja az általa szolgált kormányzat hatalomgyakorlásáról írott negatív kritikáját. E méltató csupán azt felejt megírni, hogy a vérbeli nyugati demokráciában a Josip Tot, Kaya Ibrahim, fiúk a bányában típusú ügyek egyike is elegendő a kormányfő bukásához. Mert azokat ott ki is vizsgálják.

SZ. NAGY CSABA
író

Lefülelt mondatok

(A népszerűsöknésről)
Szalonképesen ki akarnak bennünket irtani.
Hegedűs Lóránt református püspök (Békés Megyei Nap, márc. 2.)

(Atya, fiú, ...)
A Magyar Igazság és Élet Pártja vállalta azt a feladatot, hogy tudatalatti valónkból a felszínre hozza azt az Istentől kapott magyar életöszönt, amely a magyar emberben minden szenvedése ellenére évszázadok óta él.
Ifj. Hegedűs Lóránt MIÉP-politikus (Napló, márc. 2.)

(Soproni fellépés)
Orbán és Isten között az a különbség, hogy az Isten nem akar Orbán lenni.
Hofi Géza humorista (Kisalföld, márc. 3.)

(Vesd össze)
Az MSZP és a Fidesz között az a különbség, hogy az előbbinek nincs jogérzéke, de van szegényérfete, az utóbbinak viszont jogérzéke van és szegényérfete nincs.
Magyar Bálint SZDSZ-politikus (Heves Megyei Hírlap, márc. 5.)

(Torgyánról)
Akkor működőképes, ha kikapcsolják belőle az önkormányt.
Kéri László politológus (Népszava, márc. 6.)

(Alkotó magány)
Este a Hiltonban lépek föl önálló műsorommal. Egymagam, hogy ne legyen zavaró tényező körülöttem.
Bajor Imre komikus (Délmagyarország, márc. 7.)

(Száj- és körömfájás)
Sokkal jobb helyzetben vagyunk, mert most nyugatról jön a baj, nem keletről.
Dr. Gál Zoltán állatorvos (Budapest Rádió, márc. 7.)

(Egy jótörk ellenálló)
A régi rendszerben nem ünnepeltem meg a nőnapot.
Solymos Tóni táncdalénekes (Napló, márc. 8.)

(Párkapcsolat)
Ha tudom, hogy miért viselek el valakit, akkor könnyebb elviselni.
Kaszás Géza színész (Kisalföld, márc. 8.)

(Csúnya szavak)
A Heti Hetesben hovatovább több lesz a füttyszó, mint a poén.
Horváth Gábor újságíró (Népszabadság, márc. 9.)

(Összefüggés)
Minél kormánypartibb a közszolgálat, annál vitriolosabb és ellenzékebb a kereskedelmi média.
Debreczeni József politológus (Magyar Hírlap, márc. 10.)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: ZÖLDI LÁSZLÓ

Büntetés

KAJÁN TIBOR RAJZA

A vitában eddig megjelent cikkek:

Magyar Bálint: Magyar polip – a szervezett felvilág (MH, febr. 22.)
Bugovics Kálmán: A korrupció három formája (MH, febr. 28.)
Galló Béla: Egy látélet hiányzó pontosság (MH, márc. 3.)
Kopátsy Sándor: Ne csak valami ellen, valamiért is (MH, márc. 6.)
Debreczeni József: Magyar Bálint második figyelmeztetése (MH, márc. 8.)
Ávar János: Mikor lesz nálunk Sir Richard? (MH, márc. 10.)
Gusztos Péter: Újra itt a liberális mumus (MH, márc. 10.)

Érettségi „A” tétel

Hitler hatalomra jutása, a náci diktatúra jellemzése

Írta: Halász Zsolt

Vázlat:

- A gazdasági világválság hatása Németországban
- Az NSDAP útja a hatalomig
- Hitler kancellári kinevezése, a náci diktatúra jellemzése

Egy német történész fogalmazta meg – „Hitler története: lebecsülésének története”. Az 1929–33-as nagy gazdasági világválság legmélyebben – az Amerikai Egyesült Államok mellett – Németországot érintette. A munkanélküliség soha nem látott méreteket öltött. 1929-ben 14,6%-os volt, míg 1932-re már 44%-os mértékűre duzzadt (6 millió munkanélküli!). A weimari köztársaság nem volt képes kezelni a kialakult súlyos helyzetet. A munkanélküliség réme, az életszínvonal csökkenése, a kis- és középzemek tömeges tönkremenetele radikális változások követelésére mozgósította a tömegeket. Az elégedetlenek főként a válság által sújtott parasztok, kisvárosi polgárok és a munka nélküli milliók közül kerültek ki. A mérsékelt középpártok támogatottsága csökkent, és melléjük megerősödött a munkásmozgalom, illetve az NSDAP.

Az NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei) 1920 februárjában alakult és a csakhamar vezetőjévé vált Adolf Hitler hatására népi érzelmű tömegagitációba kezdett, szociális demagógiájával, gátlálatlan ígéreteivel széles tömegeket nyerve meg magának. Felépítését tekintve erősen hierarchikus, vezetőjének feltétlen hatalmára épülő szervezetet hoztak létre, ahol a vezér akarata a meghatározó, akár a pártvezetés többségi határozatával szembe is.

A párt kezdetben erőszakos úton kibénítette meg a hatalom megragadását. Az 1923-as müncheni „sörpuccs” (november 9-én) azonban kudarcba fulladt, Hitler és társai börtönbe kerültek. (Hitler 5 évi fegyházbüntetést kapott, de 1924-ben már szabadult.) A sikertelen kísérletet követően a hatalom megragadásának választások útján történő, törvényes útját részesítette előnyben a párt. Az a politikai erő, melyet kezdetben csupán vezérének személyes agitációs képességei emeltek ki a szélsőjobboldali pártosokká közül, és igazán nagy jelentőségre a gazdasági világválság miatt elégedetlen választók szavazatait megszerezve jutott. A Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (NSDAP) maga és a náci hatalomátvitel német földön, abban a formájában, ahogy megvalósult, Adolf Hitler műve volt.

Az 1928-as Reichstag-választásokon a párt még csupán 3%-os támogatottságot szerzett, az 1930-as választások 18, míg az 1932 júliusi választások során már 37%-os eredményt produkált. Az NSDAP nem egészen négy év alatt a legerősebb politikai erő lett Németországban. Programját részint a Hitler által fogsága idején – Landsberg várbörtönében – alkotott Mein Kampf célkitűzései határozták meg. Alapvetően a versailles-i békerendszer felülvizsgálata, Németország nagyhatalmi állásának, kontinentális vezető szerepének megteremtése, az árja faj uralmának biztosítása és az antiszemizmus jelölték ki határait. A párt munkásmozgalom-ellenes programja lehetőséget biztosított a konzervatív, jobboldali körök támogatásának megnyerésére. A támogatók azt remélték, hogy Hitler politikáját – hatalomra kerülése esetén –ők irányítják majd. Kezdetben Alfred Hugenberg sajtómágnás, majd a német bankvilág és nagy-

ipar vezető személyiségei támogatták a pártot, remélve, hogy eszközül használhatják fel a marxista tömegpártok szétzúzására.

Az 1932-es választások meglepetést keltettek. Franz von Papen kancellár kísérletet tett arra, hogy a kormányzati felelősség megosztásával csökkentse a náci népszerűségét – alkancellári pozíciókat ajánlott fel Hitlernek, aki azt visszautasította. A kialakult parlamenti patthelyzetet egy újabb választással vélték megoldani, (1932 november), amelyen, bár több mint 4%-ot vezetett népszerűségéből az NSDAP (230 helyett csak 196 mandátumot szerezve), lényegi változás nem következett be. A baloldali pártok nem tudva felretenni egymás közötti ellentéteiket – a kommunisták mindvégig ragaszkodtak a proletárdiktatúra elméletéhez – képtelenek voltak koalíciós összefogás megteremtésére, így egyedüli lehetőség a nemzetiszocialisták kormányzati pozícióba engedése volt. 1933. január 30-án Hindenburg elnök kancellárrá nevezte ki Hitler-t. Az újonnan létrejövő kabinet koalíciós kormány lett.

A hatalom birtokában Hitler legfőbb célja a kizárólagos és ellenőrzésmentes hatalomgyakorlás lehetőségének megteremtése volt. Az NSDAP bár jelentős parlamenti erővel rendelkezett, nem volt abszolút többségben a Reichstagban. Február 1-jén feloszlatta Hindenburg a birodalmi gyűlést, és új választásokat írt ki március 5-re. A választások annak ellenére, hogy a náciak a nyomásgyakorlás meg nem engedett eszközeit is felhasználták sikerességük fokozására – a február 27-én kigyulladt Reichstag ürügyén szükségállapotot vezettek be, és kommunista vezetőket tartóztattak le – a várt eredményt nem hozták meg, a náci párt nem szerzett abszolút többséget. A kommunista párt 13,3%-os választási eredményét azonban a gyűjtőjogokra hivatkozással megsemmisítették.

Az így megcsönkített parlament már megszavazta a felhatalmazási törvényjavaslatot, amely lehetővé tette, hogy a kormány a parlament mellőzésével alkotasson törvényeket, megszüntette a parlamenti ellenőrzés lehetőségét. A felhatalmazási törvényt rövidesen a politikai pártok betiltása követte, Hitler kikapcsolta polgári-konzervatív koalíciós partnereit és riválisait is. 1933 augusztusában megtiltotta új pártok alakítását, ezzel az NSDAP egyedüli politikai párt maradt. A náci mozgalom belüli ellentétek radikális megoldását jelentette a párt félkatonai szervezetének, az SA-nak a felszámolása a hosszú kékéjszakáján, 1934. június 29-30-án. Az SA vezetőjének fizikai megsemmisítésével azokat a csoportokat iktatták ki az NSDAP köréből, akik komolyan gondolták és követelték a párt nagytöke-ellenes programjának megvalósítását. A lezámolás a tulajdonosok, a náci mozgalmat támogató tőkés csoportok megnyugtatósságát szolgálta.

A totális diktatúra kiépülése 1934 során zárult le Hindenburg halálával. Az elnöki tisztség megüresedését arra használta fel Hitler, hogy „vezér és birodalmi kancellár” elnevezéssel egy személyben legyen államfő, kormányfő, a hadsereg főparancsnoka és az állampárt vezére.

A náci diktatúra megteremtését ellátta vette az államapparátus és az állami szervek összefonódása, ahol az állami szervek ellenőrzését az NSDAP megfelelő szervei végezték, a kormány végrehajtói és jogalkotói hatalmának korlátlan gyakorlása, a társadalmi

és lellemi élet „nemzetiszocialista szabályozása” egységessítése, mely a másként gondolkodóknak legjobb esetben is csak az emigráció lehetőségét jelentette. 1935-től kezdetét vette a náci fajelmélet kíméletlen érvényesítése, a zsidók törvényi úton való kizsárolása a közéletből, a szakszervezetek felszámolása, az állam korporatív, hivatásrendi alapú átszervezése. A hatalom a faji ellentétek mesterséges szításával a társadalmi ellentétek tompítására törekedett. A széles támogatottság megőrzését az állam rövid távú eladósodásával járó munkahely-teremtési programmal szolgálták, mely során már a hadiipari beruházások domináltak. 1935. márciusában a nemzetközi tiltások ellenére bevezették az általános hadkötelezettséget, – Németország már a háborúra készülődött.

Évszámok:

1920 – az NSDAP megalakulása
1923 – (november 9.) müncheni „sörpuccs”
1925 – Hindenburg lesz Németország elnöke
1932 július 31-én tartott választásokon az NSDAP 37,8%-ot ér el.
1932. november 6-i választásokon a náciak 196 mandátumhoz jutnak (33,1%)
1933. január 30. – Hitler kancellári kinevezése
1933. február 27. – a Reichstag felgyújtása
1933. február 28. – a polgári szabadságjogok korlátozása, a szükségállapot bevezetése
1933. május 2. – Németországban betiltják a szakszervezeteket
1933. március 5. Reichstag-választások, melyet követően megsemmisítik a kommunisták eredményét
1933. július 14. törvényt hoznak a pártalakítás tilalmáról Németországban
1933. november egypárti választás Németországban
1934. június 29-30. a hosszú kékéjszakája, lezámolás az SA-val
1934. Hindenburg elnök halála
1935. március 16. – az általános hadkötelezettség bevezetése
1935. szeptember 15. – a nürnbergi törvények meghozatala, a zsidó lakosság jogfosztása

Személyek:

Adolf Hitler: az NSDAP vezetője, majd Németország Führere
Joseph Goebbels: Hitler propagandaminisztere
Franz von Papen: polgári politikus, 1932-ben kancellár, majd Hitler koalíciós kormányában alkancellár
Paul von Hindenburg: az I. világháborúban a „tannenbergi győző”, 1925-től 1934-ig Németország elnöke
Gregor Strasser: náci politikus, a párton belül a szociális irányvonal képviselője, 1933. június 29-30-án meggyilkolták
Ernst Röhm: az SA vezetője, a hosszú kékéjszakáján meggyilkolták

A sorozat lektorai dr. Geröcs László, az egykori Repeta matematikaszervezője, a nagy sikerű Repeta felvételi könyv szerzője; Száray Miklós és Salamon Konrád, az elsős, illetve a negyedik középiskolás történelem-tanárkönyvek szerzői; Márton János, a Trefort Ágoston Gyakorlóiskola nyugalmazott vezető magyartanára. A sorozat gazdája a DFT-Budapest. A sorozat szerkesztői a DFT-Budapest szakmai vezetői: Kovács Andráss, Batka Zoltán és Fülöp Judit.

Az ország legnagyobb egyetemi előkészítő szervezete:

DFT-BUDAPEST
EGYENES ÚT AZ EGYETEMRE

1460 MH

Jó munkát, sikeres felkészülést!

MAGYAR HÍRLAP
Ez a lap jár Önnek!